π. Χαραλάμπους Νεοφύτου

ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΤΑ ΠΑΘΗ

Γιά τόν ἀναγνώστη.

Ἀγαπητέ ἀναγνώστη,

Πρέπει νά γωρίζουμε ὅτι στή ζωή αὐτή βρισκόμαστε γιά ἕνα καί μόνο τελικό σκοπό· νά προσπαθήσουμε νά βαδίσουμε σταθερά τό δρόμο γιά τή εἴσοδό μας στήν αἰώνια βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλά στό περιβάλλον στόν ὁποῖο ἔρχεται νά ζήσει ὁ ἄνθρωπος, νά ἀναπτυχθεῖ καί νά προοδεύσει, μοιάζει μ' ἕνα ἀπέραντο πέλαγος μέ πολλές ἐναλλαγές. Ἔχει πολλούς σκοπέλλους, πολλές τρυκιμίες, καί λίγες στιγμές γαλήνης καί ἠρεμίας. Ὅσο περνοῦν τά χρόνια γίνοται καί χειρότερα τά πράγματα καί κινδυνεύει ὁ ἄνθρωπος νά χάσει τά αἰώνια ἀγαθά τοῦ Παραδείσου, γιά τά ὁποῖα ὁ φιλεύσπλαχνος Θεός τόν προόρισε.

Μέ δύο ἐμπόδια ἔχει νά παλαίψει ὁ ἄνθρωπος γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς του σ' αὐτή τή ζωή.

Τό ἕνα εἶναι οἱ κακές συνήθειες καί συμπεριφορές τοῦ κόσμου τούτου, καί τό ἄλλο εἶναι τά διάφορα πάθη πού μαστίζουν τήν ψυχή, οἱ διάφορες ἀδυναμίες πού ὁ ἐχθρος τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἀνθρώπου, ὁ διάβολος, τίς ἐκμεταλλεύεται καί πολεμᾶ τήν ψυχή. Ἔχει ὁ ἄνθρωπος δηλαδή, δύο κινδύνους, Ἕνα ἐξωτερικό καί ἕνα ἐσωτερικό. Ὁ ἐξωτερικός κίνδυνος

εἶναι ὁρατός καί μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά τόν ἀποφύγει ἄν τό θελήσει σοβαρά. Ἐνῶ ὁ ἐσωτερικός κίνδυνος δέν εἶναι καί τόσο φανερός καί ὁ διάβολος σάν πνεῦμα πού εἶναι ξεγελᾶ τή ψυχή μέ διάφορες δῆθεν καλές δικαιολογίες καί κρατεῖ αἰχμάλωτη τή ψυχή. Γι' αὐτό τό λόγο, θά ἀναφερθοῦμε στά περισσότερο, ἐπικίνδυνα πάθη, γιά νά βοηθηθεῖ καί νά προβληματισθεῖ ὁ ἄνθρωπος καί νά ἀγωνισθεῖ γιά τήν καθαρότητα τῆς ψυχῆς του καί νά ἔχει ἁγιασμό, γιατί χωρίς αὐτόν δέ θα δεῖ πρόσωπο Κυρίου.

Εὔχομαι λοιπόν στόν κάθε ἀναγνώστη τῶν γραμμῶν αὐτῶν μέ τή γνώση καί τήν προσπάθειά του νά ἐλευθερώσει τήν ψυχή του ἀπό τά ψυχοφθόνα πάθη καί νά πορευτεῖ μέ τή χάρη τοῦ Κυρίου στήν αἰώνια βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού ἔχει ἑτοιμάσει πρό καταβολῆς τοῦ κόσμου, γιά τούς πιστούς καί καθαρούς χριστιανούς.

ΤΑ ΠΑΘΗ

Συχνά ἀκούομεν τή λέξη πάθος, στίς ὁμιλίες τῶν θεολόγων, καί διαβάζουμε ἐπίσης στή Γραφή καί στά θρησκευτικά βιβλία. Πόσοι ἄραγε ἀπό τούς 'απλούς χριστιανούς γνωρίζουν τί εἶναι πάθος καί πῶς γίνεται; Σίγουρα εἶναι λίγοι ἀπό τό πλατύ στρῶμα τοῦ λαοῦ πού ξέρουν ἀρκετά γιά τό θέμα. Γιά τοῦτο στή συνέχεια θά προσπαθήσουμε νά διαφωτίσουμε ὅσο πιό ἁπλᾶ μποροῦμε, αὐτούς πού ἐπιθυμοῦν νά μάθουν τί εἶναι τό πάθος καί πόσο καταστρεπτικό γίνεται.

Πάθος, ***σημαίνει, συμφορά, ἀρρώστια, κατάσταση πάσχουσας ψυχῆς. Ἀκόμα σημαίνει καί ἀνατροπή τῆς φυσιολογικῆς κατάστασης τοῦ ἀνθρώπου.***

Πάθος εἶναι ἡ ἕξη πού δημιουργεῖται ἀπό τόν συνδυασμό τοῦ λογισμοῦ πού ὑποβάλλει ὁ ἐχθρός διάβολος.

Τό πάθος δέν ἔχει ὑπόσταση, δηλαδή δέν εἶναι κάτι πού ὑπάρχει στόν ἄνθρωπο, ἀλλά εἶναι μιά ἀσθένεια, πού δημιουργεῖται ὅταν

ὁ ἄνθρωπος, ἀφήσει τό δρόμο τοῦ Θεοῦ καί παρασυρθεῖ ἀπό τό διάβολο καί ὑπερβεῖ τό κανονικό καί τό ὠφέλιμο στή ζωή, εἴτε αὐτό εἶναι τροφή, εἴτε αὐτό εἶναι ποτό ἤ ὅτιδήποτε ἄλλο ἀγαθό ἔχουμε στή ζωή μας. Καί δέν εἶναι μόνο στά ἀγαθά πού ἐκτρέπει τόν ἄνθρωπο, ἀλλά καί κάνει καί δικά του ὁ ἄθλιος. Τό χαρτοπαίγνιο καί ἄλλα δέν τά ἔδειξε ὁ Θεός, ἀλλά τοῦ διαβόλου εἶναι ἐφεύρηματα. Τό πάθος εἶναι ἔργο τοῦ ἀνθρωποκτόνου διαβόλου. Ὁ διάβολος δημιουργεῖ ἕνα ἔρωτα, μιά ἀδυναμία, καί αἰχμαλωτίζει τόν ἄνθρωπο στό πρᾶγμα ἐκεῖνο δίχως νά μπορεῖ νά τό ἀφήσε. Τότε γίνεται τό πάθος πού δέν ὑπῆρχε πρίν στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ὥστε τό πάθος εἶναι ἡ θανατηφόρος ἀσθένεια πού δίνει στόν ἀπρόσεκτο ἄνθρωπο ὁ διάβολος.

Ὁ Θεός ἔπλασε τόν ἄνθρωπο κατ᾽ εἰκόνα Του, τόν ἐφωδίασε μέ κάποιες χρήσιμες δυνάμεις τίς ὁποῖες ὅταν τίς χρησιμοποιεῖ μέ μέτρο καί γιά τό σκοπό πού τοῦ τίς ἔδωσε ὁ Πλάστης του, θά συντηρεῖται καί

θά προοδεύει στή ζωή καί θά μπορέσει νά ὁλοκληρώσει τό σκοπό του, τόν προορισμό του. Αὐτές οἱ δυνάμεις εἶναι οἱ διάφορες ἐπιθυμίες γιά συντήρηση τῆς ζωῆς καί διαιώνισης τοῦ εἴδους κλπ. Μερικά παραδείγματα θά ξεκαθαρίσουν τί ἐννοοῦμεν.᾽Η ἐπιθυμία γιά νά πάρει τροφή ὁ ἄνθρωπος εἶναι νά τρέφεται τό σῶμα του γιά νά ἀνταποκρίνεται στίς ὑποχρεώσεις τῆς ζωῆς. Ὅταν λοιπόν τρώει ὁ ἄνθρωπος αὐτό πού χρειάζεται τότε ζεῖ σωστά. Ὅταν ὅμως ἀρχίσει νά ὑπερβαίνει τό μέτρο καί νά κάνει τό φαγητό σκοπό καί κυριευθεῖ ἀπό ἄμετρη χρήση τροφῶν καί ποτῶν καί ἡ ἔννοια του καί ὁ λογισμός του εἶναι πότε θά κάτσει στό τραπέζι, τότε σίγουρα γίνεται αἰχμάλωτος τῆς ἐπιθυμίας, ξεπερνᾶ τό μέτρο πού χρειάζεται καί αὐτή ἡ κατάσταση εἶναι τό πάθος, ἡ ἀκατανίκητη ἐπιθυμία, ἡ ἀπόκληση ἀπό τό μέτρο. Ἄλλο παράδειγμα· ἡ ἐπιθυμία γιά σαρκική μίξη τῶν δύο φύλων δόθηκε γιά τή διαιώνιση τοῦ εἴδους καί γιά τό σβύσιμο τῆς πύρωσης τῆς σάρ-

κας, πάντοτε μέσα στό γάμο. Ἀπό τή στιγμή ὅμως πού κάνουμε τήν ἐπιθυμία αὐτή ἀνάγκη στή ζωή μας, ὅπως τό ψωμί καί τό νερό καί κυριευθοῦμε ἀπό ἄκρατη ἐπιθυμία καί μέσα στό γάμο ἀκόμα, γίνεται πάθος πού μᾶς βγάλλει ἀπό τό μέτρο. Πολύ χειρότερο εἶναι ὅταν γίνεται καί ἐκτός τοῦ γάμου πού εἶναι πορνεία ἤ μοιχεία. Τό ἴδιο συμβαίνει μ᾽ ὅλες τίς ἐπιθυμίες μας ὅταν τίς χρησιμοποιοῦμε πάνω ἀπό τό μέτρο τότε γίνονται πάθη πού μᾶς τυραννοῦν καί μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπο τό δρόμο τοῦ Θεοῦ.

Αὐτές τίς δυνάμεις ὅταν ὁ ἄνθρωπος τίς χρησιμοποιεῖ σύμφωνα μέ τό σκοπό πού ὁ Θεός τίς ἔδωσε, δέν ὑπάρχει τίποτα τό κακό, ἀλλά ζεῖ ὁ ἄνθρωπος μιά ζωή σύμφωνα μέ τό θέλημα καί τό σκοπό τοῦ Δημιουργοῦ του. Ὅταν ὅμως, ἐπαναλαμβάνουμε, τίς χρησιμοποιεῖ καταχρηστικά, τότε γίνονται πάθη τά ὁποῖα ὁ διάβολος τά ἐκμεταλεύται καί παρασύρει τόν ἄνθρωπο στήν ἁμαρτία δένοντάς τον στό βρωμερό ἅρμα του. Τά πάθη εἶναι τό ἔδαφος πού σπέρνεται καί ἀ-

ναπύσσεται ἡ ἁμαρτία τῆς ὀποῖας τόν πικρό καρπό θερίζει ὁ ἄνθρωπος. Ὅσες δυνάμεις ἔχει δώσει ὁ Θεός στήν ψυχή, ἄν δέν τίς προσέξει ὁ ἄνθρωπος μετατρέπονται ἀπό τόν διάβολο καί σέ τόσα πάθη πού καταστρέφουν ὁλοκληρωτικά τήν ψυχή καί εἶναι γιά τοῦτο πού πρέπει νά ἀγρυπνᾶ ὁ ἄνθρωπος καί νά ἐλέγχει ὅλες του τίς ἐπιθυμίες καί νά τίς κατευθύνει σωστά. Αὐτά τά πάθη εἶναι καί τά λεγόμενα θανάσιμα ἁμαρτήματα γιά τά ὁποῖα θά ὁμιλήσουμε στή συνέχεια γιά ἐνημέρωση τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Ἄς δοῦμε τώρα ποῖα εἶναι τά θανάσιμα ἁμαρτήματα, πού γίνονται πάθη, καθώς αὐτά ἀναφέρονται στό «Ἐξομολογητάρι» τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου.Στήν ὑποσημείωση τῆς σελίδας 14, γράφει τά ἑξῆς: «Ὁ Γαβριήλ Φιλαδελφείας καί ὁ Νικόλαος Βούλγαρης ἀναφέρονται στίς ἐνέργειες καί στά ἀποτελέσματα τῶν μεγάλων αὐτῶν ἁμαρτημάτων, τά ὁποῖα σάν ἄλλες μητέρες γεννοῦν κακά

παιδιά», ἐννοώντας τά ἑπτά θανάσιμα ἁμαρτήματα πού ἀναφέρουμε στή συνέχεια.

Ὑπερηφάνεια
Φιλαργυρία
Πορνεία
Φθόνος
Γαστριμαργία
Θυμός
Ἀκηδία (ἀδιαφορία, ἀμέλεια)

Αὐτά εἶναι τά ἑπτά θανάσιμα ἁμαρτήματα ἤ πάθη, ὅπως καταγράφονται, ἀλλά νομίζω δέν εἶναι τά μόνα γιατί διαπιστώνω ὅτι ἀπό αὐτά λείπει ἴσως τό χειρότερο καί ἡ ρίζα πού τροφοδοτεῖ πολλά ἀπό αὐτά. Ποιό εἶναι αὐτό πού λείπει; Εἶναι ἡ ***φιλαυτία****, ἡ μητέρα τῶν περισσοτέρων κακῶν· ἡ ρίζα πού ποτίζεται μέ τό νερό τῆς* ***φιληδονίας*** *καί ἀναπτύσσει τόν κορμό καί τούς κλάδους τῆς ἁμαρτίας. Αὐτό θά τό διαπιστώσουμε στή συνέχεια μέσα ἀπό τίς ἀναφορές τῆς Γραφῆς καί τῶν Πατέρων.*

*Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γράφοντας πρός τόν Τιμόθεο γιά τά κακά πού θά μαστίζουν τούς ἀνθρώπους κατά τούς ἔσχατους καιρούς, ἀναφέρει ἕνα κατάλογο παθῶν μέ πρώτη τή φιλαυτία. Ἀρχίζει ὡς ἐξῆς: «**ἔσονται οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι…**καί κατακλείει μέ τή λέξη· **φιλήδονοι».** (Β. Τιμ. 3, 2).Ἑρμηνεύοντας τό μέρος αὐτό ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, γράφει: « **Εὐθύς ὁ ἀπόστολος βάλλει τό πρῶτον πάθος ἀπό ὅλα τά πάθη καί τήν πρώτην ρίζα ὅπου γεννᾶ ὅλα τά κακά, ἤγουν (δηλαδή) τή φιλαυτία». Καί στή συνέχεια ἐξηγεῖ τί εἶναι φιλαυτία.« Εἶναι λοιπόν ἡ φιλαυτία μία ἄτακτος φιλία τοῦ ἑαυτοῦ μας ἀπό τήν ὁποῖα νικώμενοι κάμνομεν ὅλα τά κακά καί τά πάθη, διά νά θεραπεύσωμεν τόν ἑαυτό μας καί ἡ ὁποία μᾶς κάμνει νά μή στοχαζόμεθα καί νά θέλωμε τό καλό τοῦ πλησίον μας, ἀλλά τό δικό μας».**

Αὐτό τό πάθος καί θανάσιμο ἁμάρτημα θά ἐξετάσουμε πρῶτα, γιατί ὅπως λέγουν οἱ πατέρες εἶναι «ἡ ἀρχή τῶν κακῶν τῆς ψυχῆς».

Α΄
Η ΦΙΛΑΥΤΙΑ

Τί εἶναι ἡ φιλαυτία; Εἶναι, ἐγωκεντρισμός, ἐγωπάθεια. Εἶναι ἡ ἐμπαθής καί ἡ ἐκπλήρωση τῶν σαρκικῶν θελημάτων. διάθεση καί φιλία πρός τό σῶμα

Ὁ φίλαυτος ἄνθρωπος ἔχει τόν ἑαυτό του γιά ὅλα σάν τό κέντρο τοῦ ἐδιαφέροντος ὅλης του τῆς ζωῆς, εἶναι ὁ θεός του ὁ ἑαυτός του. Τόν ἐνδιαφέρει μόνο ὁ ἑαυτός του νά εἶναι πάνω ἀπό ὅλα τά πράγματα, τά γεγονότα, τήν καλοζωή κλπ, καί γι' αὐτό ἀπό ἐδῶ ξεκινοῦν ὅλα τ' ἄλλα κακά καί θανάσιμα ἁμαρτήματα. Ὁ φίλαυτός θέλει νά εἶναι τό κέντρο ὅλων, ὅσων ὑπαρχουν στόν περίγυ-

ρο τῆς ζωῆς του. ὅ,τι ἀγαπᾶ κανείς, μέ αὐτό ἐπιθυμεῖ νά βρίσκεται ἀχώριστα καί ἀδιάλειπτα. Γι' αὐτό δύσκολα χωρίζεται από τό πάθος τῆς φιλαυτίας κάποιος πού τό ἔχει.}

Ὁ φίλαυτός ἄνθρωπος, εἶναι καί φιλήδονος, θέλει πάντοτε τήν τέρψη, τήν εὐχαρίστιση, δηλαδή τήν ἡδονή. Τοῦ ἀρέσει νά τον κολακεύουν.

Ὁ φίλαυτός θέλει νά φαίνεται πάντοτε ὁ καλλίτερος ἀξιοπρόσεκτος καί γιά τοῦτο γίνεται ὑπερήφανος καί περιφρονεῖ τούς, ἄλλους..Ἐπιδιώκει τήν προβολή καί ἄλλα κακά και ἁμαρτήματα.

΄ Ἡ φιλαυτία ποτίζεται καί δυναμώνει μέ τό νερό τῆς φιληδονίας καί γεννᾶ πολλά ἄλλα κακά στόν φίλαυτο ἄνθρωπο.

Περισσότερα ὅμως θά μάθουμε ἀπό τούς Ὁσίους Πατέρες στή συνέχεια.

Ἀπό τή φιλαυτία, γεννιέται ἡ ἀλαζονεία, ἀπό τήν ἀλαζονεία ἡ ὑπερηφάνεια, ἀπό τήν ὑπερηφάνεια ἡ βλασφημία κλπ.» (Χρυσοστομος

Ὁ Νικήτας ὁ στηθᾶτος*, λέγει γιά τή φιλαυτία: « Φιλαυτία εἶναι ἡ ἄλογη ἀγάπη τοῦ ἑαυτοῦ μας, τοῦ σώματός μας, ἡ ὁποῖα κάνει τόν ἀγωνιστή φίλαυτο, φιλοσώματο καί τόν ἀπομακρύνει ἀπό τό Θεό καί τή βασιλεία Του».*

Ὁ Ἅγιος Μάξιμος *ὁ Ὁμολογητής ἐπίσης: «Φιλαυτία εἶναι ἡ πρός τό σῶμα ἐμπαθής καί παράλογη ἀγάπη»*

Ὁ Ὅσιος Θαλάσσιος ὁ Λίβυς*:« Ἀρχή τῶν κακῶν τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ φιλαυτία».*

Ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος *χαρακτηρίζει τή φιλαυτία σάν τό ἐπικάλυμμα πού κρύβει τά κακά τῆς ψυχῆς·*

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός*, προειδοποιεῖ ὅτι πρέπει νά γνωρίζουμε πώς ἡ ἐμπαθής*

φιληδονία εἶναι πολύμορφη καί πολύτροπη».

Εἶναι πολύ ἀποκαλυπτικοί οἱ Πατέρες γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πάθους πού λέγεται φιλαυτία.

Ὁ Ὅσιος Ἡσύχιος *γράφει: «**Δέν ὑπάρχει χειρότερη κακία ἀπό τή φιλαυτία. Παιδιά τῆς φιλαυτίας πού κινοῦνται μέ ὁρμή εἶναι ὁ αὐτοέπαινος μέσα στήν καρδιά, ἡ αὐταρέσκεια, ἡ γαστριμαργία, ἡ πορνεία, ἡ κενοδοξία, ὁ φθόνος καί ἡ κορωνίδα ὅλων ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ὁποία γνωρίζει ὄχι μόνον ἀνθρώπους ἀλλά καί ἀγγέλους νά ρίχνει ἀπό τόν οὐρανό καί νά τούς ντύνει μέ σκοτάδι ἀντί μέ φῶς.»**Ὅπως τόν Ἑωσφώρο.*

Ο δέ Νικήτας ὁ Στηθᾶτος *πού προαναφέραμε ἐπισημαίνει τά κακά τῆς φιλαυτίας, λέγοντας: «**Τίποτα δέν ἐμποδίζει ἀπό τήν ἐργασία τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ τόν***

ἄνθρωπο πού ξεκίνησε πνευματικούς ἀγῶνες, ὅσον ἡ παγκάκιστη φιλαυτία. Αὐτό εἶναι τό ἐμπόδιο τῶν ἀγωνιστῶν. Αὐτή βάζει στό νοῦ ἀρρώστειες καί δυσκολοθεράπευτα πάθη. Καί μέ τόν τρόπο αὐτό ψυχραίνει τή θέρμη τῆς ψυχῆς καί τούς πείθει νά παραιτοῦνται εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἀπό τήν κακοπάθεια (τοῦ σώματος, ὅπως μέ νηστεῖες κλπ.), ὡς ἐχθρό τῆς τρυφυλῆς ζωῆς*».*

<u>Ὁ Γρηγόριος ὁ Σιναϊτης</u> *ἐπισημαίνει τόν ὕπουλο ρόλο τῆς φιλαυτίας ὅτι ἔχει σκοπό νά κάνει τόν ἄνθρωπο παράλυτο, ἀναίσθητο, καί νά τόν παραδώσει δεμένο στό βασίλειο τοῦ σατανᾶ. Κανένα ἄλλο πράγμα δέν κάνει τήν ψυχή τῶν ἀγωνιστῶν τόσο πολύ ἄτονη, ἀδιάφορη καί ἀνόητη, ὅσο ἡ φιλαυτία ἡ τροφός τῶν παθῶν. Ὅταν ἡ φιλαυτία ἀντί γιά κόπους τῆς ἀρετῆς προτιμᾶ τήν ἀνάπαυση τοῦ σώματος…τότε προξενεῖ ἀτονία (παράλυση) τῆς ψυχῆς γιά τόν ἀγώνα τῆς σωτηρίας.*

Ὁ Ὅσιος Θεόδωρος Ἐδέσσης, γράφει τά ἑξῆς:«Ἡ φιλαυτία, ἡ φιληδονία καί ἡ φιλοδοξία διώχνουν ἀπό τήν ψυχή τήν μνήμη τοῦ Θεοῦ καί ὅταν λείψει ἀπό τόν ἄνθρωπο ἡ μνήμη τοῦ Θεοῦ. Τότε σηκώνεται μέσα του ἡ ταραχή τῶν παθῶν».

Ὁ ἅγιος Μάξιμος, *λέγει γιά τή φιλαυτία:* ***«Ἐκεῖνος πού ἔχει τή φιλαυτία ἔχει ὅλα τά πάθη». Τρομερό πρᾶγμα ἀδελφοί μου! Πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι ὁ διάβολος μᾶς ἐξηπάτησε μέ δόλο κατά τρόπο πανοῦργο καί κακοῦργο διά μέσου τῆς φιλαυτίας προσβάλλοντάς μας μέ τήν ἡδονή, καί ἔτσι μᾶς χώρισε κατά τήν προαίρεση τόν ἕνα ἀπό τόν ἄλλο καί ἀπό τό Θεό».Καί στή*** *συνέχεια Ὁ Ὅσιος περιγράφει τήν τραγική κατάσταση καί τή συμπεριφορά τοῦ φίλαυτου. Παρουσιάζει τό φίλαυτο σάν ἄνθρωπο ἀφελή καί ἀνίκανο νά κατανοήσει τήν ἀλήθεια νά δεῖ τή δυ-

στυχία του καί νά ζητήσει τήν ἀπαλλαγή του ἀπό τό πάθος του. Καί λέγει: «Κάθε ἄνθρωπος μέ τή πεῖρα του πώς τήν κάθε ἡδονή, (εὐχάριστη ἀπόλαυση) τή διαδέχεται ἡ ὀδύνη, ὁ πόνος, ἔστρεψε ὅμως ὅλη του τήν προσοχή καί τήν προσπάθεια στό νά ὑπερασπίζεται τήν ἡδονή νά καταπολεμεῖ πάση θυσία τήν ὀδύνη πού φέρνει ἡ ἀπόλαυση τῆς ἁμαρτίας, γιά νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τόν πόνο καί νά ἀπολαμβάνει τήν ἡδονή.Μέ τόν τρόπο ὅμως αὐτό αὐτό προσπαθεῖ νά κρατήσει τή φιλαυτία του συνδεδεμένη μέ τήν ἡδονή καί νά ἀποβάλει τήν ὀδύνη. Αὐτή του ἡ προσπάθεια νά ἀποφύγει τά δυσάρεστα καί νά ἀπολαμβάνει τά εὐχάριστα, φανερώνει πώς εἶναι δεμένος μέ τή φιλαυτία του· καί συνεχίζει αὐτή τήν προσπάθεια νά ἐφευρίσκει ἀπερίγραπτα καί καταστρεπτικά πάθη. Αὐτή ἡ ἁμαρτωλή λογική διέστρεψε τήν κατά Θεό λογική καί μετέτρεψε τόν κατ᾽ εἰκόνα Θεοῦ ἄνθρωπο αἰχμάλωτο σέ σωρό ἁμαρτωλῶν παθῶν μέ μητέρα τή φιληδονία». Φαίνεται λοιπόν ξεκάθαρα ὅτι ἡ

φιλαυτία εἶναι τό πρώτιστο καί μεγάλο πάθος πού ὀδηγεῖ τόν ἄνθρωπο στά ἄλλα πάθη. Εἶναι τό μονοπάτι πού ὅταν τό βαδίσει ὁ ἄνθρωπος ὀδηγεῖται στήν ἔρημο τῶν θανατηφόρων παθῶν. Ὅσοι λοιπόν διαπιστώσουν ὅτι ἔχουν αὐτή τήν ἀδυναμία, αὐτό τό πάθος, πρέπει νά τό θεραπεύσουν ἄν θέλουν νά δοῦν πρόσωπο Θεοῦ.

Πῶς ἐλευθερώνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπό τή φιλαυτία;

Ἀντιλαμβάνεσαι ἀγαπητέ μου ἀναγνώστη, πώς πρέπει νά στρέψεις τώρα τήν προσοχή σου στόν ἐαυτό σου καί νά ἀνιχνεύσεις τό μεγάλο δίδυμο κακό,τή φιλαυτία καί τή φιληδονία καί νά τίς ἀπομακρύνεις ἀπό τή ψυχή σου καί τότε νά εἶσαι βέβαιος πώς δέ θά δυσκολευτεῖς νά γκρεμίσεις τό κάστρο τῆς ἁμαρτίας.

Ἐπειδή τό πάθος τῆς φιλαυτίας ἀπομακρύνει τόν ἄνθρωπο ἀπό τό Θεό καί τόν ὀδηγεῖ

στό παρά φύση, πρέπει ὁ ἄνθρωπος νά ἐπιστρέψει στό Θεό καί στό κατά φύση, δηλαδή στή κατά Θεό ζωή ὅπως τόν θέλει ὁ Δημιουργός του. ὁ σύντομος δρόμος τῆς σωτηρίας εἶναι, ἀφοῦ διαγνώσει ὁ ἄνθρωπος τό κακό πού τόν τυραννεῖ, νά ἀπαρνηθεῖ τόν κακό ἐαυτό του καί τίς πράξεις του μέ ἀποφασιστικότητα καί μέ ἐπίγνωση καί ἀληθινή ἀγάπη νά στραφεῖ πρός τόν πλάστη του μέ ταπείνωση, νά ζητήσει τό ἔλεός Του καί σίγουρα θά βρεῖ ἀγάπη καί εὐσπλαχία ἀπό τόν πανάγαθο Κύριο.

Ἀπό τούς Νηπτικούς πατέρες μαθαίνουμε ὅτι ὑπάρχει καί ἡ καλή φιλαυτία, ἡ ὁποία εἶναι πνευματική, νοερή. ἡ μεγάλη ἀγάπη νά ὁδηγήσει ὁ ἄνθρωπος τή ψυχή του στήν αἰώνια βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ κακή φιλαυτία θέλει τήν ἀγάπη τῶν γηΐνων πραγμάτων, τῶν φθαρτῶν καί ἀμαρτωλῶν μέ ἡμερομηνία λήξης. Ἡ καλή φιλαυτία ποθεῖ καί θέλει νά ὁδηγήσει τήν ψυχή στά αἰώνια καί ἀτέ-

λειωτα ἀγαθά τοῦ Θεοῦ, στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ὅταν ἀφήσουμε τή πρόσκααιρη φιλαυτία καί βάλουμε στή θέση της τήν καλή φιλαυτία τοῦ Θεοῦ καί μέ τήν συνεχή μας προσπάθεια, ἀλλά καί μέ τή δύναμη τοῦ Κυρίου θά ἐλευθερωθοῦμε ἀπό τό πάθος καί τή μάστιγα τῆ φιλαυτίας καί φιληδονίας.

Ἄς ἀκούσουμε καί ἄλλες ὑποδείξεις τῶν Ὁσίων μας γιά τήν ἀπελευθέρωση ἀπό αὐτή φιλαυτία σύμφωνα μέ τήν δική τους πεῖρα.

Λένε λοιπόν, γιά νά ἀποφύγουμε τήν τυραννία τῆς φιλαυτίας, θά πρέπει νά ἐπιδοθοῦμε σέ νηστείες, ἀγρυπνίες, προσευχές, καί μέ κόπους τοῦ σώματος, τήν ἐκκοπήν τῶν θελημάτων μας καί μέ ταπείνωση τῆς ψυχῆς κάνουμε ἀνενέργητο τό πνεῦμα τῆς φιλαυτίας καί φιληδονίας.

*Τά πιό κάτω άξίζουν ίδιαίτερης προσοχῆς.**«Γιά νά άπαλλαγοῦμε άπό ὅλα τά κακά σύντομος δρόμος σωτηρίας εἶναι ἡ άληθινή καί μέ έπίγνωση άγάπη τοῦ Θεοῦ καί νά άπαρνηθεῖ ἡ ψυχή μας διά παντός τό σῶμα καί τόν κόσμο (έννοεῖ τίς κακίες τοῦ κόσμου καί τό θέλημά μας), άκόμη καί ἡ έπιστροφή στή σωστή χρήση καί άντιμετώπιση τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. Ἔπειτα άφοῦ άποβάλουμε τήν έπιθυμία τῆς ἡδονῆς καί τό φόβο τῆς όδύνης θά έλευθερωθοῦμε άπό κάθε κακία· καί έλεύθεροι πιά άπό τή φιλαυτία τοῦ σώματος νά άνεβαίνουμε μέ τή γνώση τοῦ Δημιουργοῦ, καί στή θέση τῆς κακῆς φιλαυτίας νά βάλουμε τήν άγαθή καί νοερή φιλαυτία τῆς ψυχῆς πού εἶναι μακριά άπό τή φιλαυτία τοῦ σώματος, γιά νά λατρεύουμε σωστά τό Θεό καί νά καταρτίζουμε σωστά τήν ψυχή μας. Νά άφανίσουμε τή φιλαυτία γιά νά άφανίσουμε ὅσα*

γεννιοῦνται ἀπό αὐτήν»-(Μάξιμος Ὁμολ.).

Β΄
Η ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ.

Ὑπερηφάνεια ἤ οἴηση εἶναι ἡ ἔπαρση, ἀλαζονία, ὑπεροψία, φαντασία, ἤ ὅταν νομίζουμε ὅτι κάποιοι εἴμαστε.
Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει:«Ἀρχή τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ πρώτη προσβολή καί παρακίνηση πρός τό κακό, καί ὁπωσδήποτε εἶναι καί ἡ ρίζα καί τό ὑπόβαθρο τοῦ κακοῦ.... αὐτός πού δέ γνωρίζει τόν Κύριο ὑπερηφανεύεται καί ὁδηγεῖται στήν ἀλαζονεία» (Α΄ὁμιλία στή Β΄Θεσσαλονικεῖς).
Ὁ Ὅσιος Ἰωάννης συγγραφέας τῆς Κλίμακας, ἀρχίζει στόν εἰκοστό δεύτερο λόγο του «Περί ὑπερηφάνειας» μέ τά ἐξῆς:«Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι ἄρνηση τοῦ Θεοῦ, εφεύρεση τῶν δαιμόνων, ἐξουδένωση τῶν ἀνθρώπων, μητέρα τῆς κατακρίσεως... φυγαδευ-

τήριο τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ, προδρομος τῆς παραφροσύνης.... ἀπάνθρωπος δικαστής, ἀντίπαλος τοῦ Θεοῦ, ρίζα τῆς βλασφημίας καί ἄλλα. Στήν ἔκτη παράγραφο λέγει:«Ὑπόθεσε ὅτι τά πάθη εἶναι δώδεκα, μεταξύ αὐτῶν καί ἡ οἴηση(ὑψηλοφροσύνη) ἄν τήν ἀγαπήσεις ὀλόψυχά, θά ἀναπληρώσει τόν τόπο καί τῶν ἄλλων ἔνδεκα.

Η ὑπερηφάνεια εἶναι ἕνα πάθος πού γεννιέται μέ ἀπό τή φιλαυτία. Ξεπερνᾶ ὅμως τή μητέρα του, τήν κάνει ὅργανό του καί γίνεται ἡ ρίζα καί ἀρχή καί αἰτία ὅλων τῶν παθῶν. Αὐτό τό πάθος εἶναι λεπτό καί κρυφό πάθος σέ τρόπο πού γιά τήν πολλή λεπτότητά του οὔτε τό αἰσθάνονται καθόλου ἐκεῖνοι πού τό ἔχουν· ὅσο ὅμως εἶναι λεπτό καί κρυφό εἶναι καί τόσο μεγάλο, λένε οἱ Ὅσιοι πατέρες.

Ἡ ὑπερηφάνεια κατεργάζεται τό ἄνθρωπο σέ δαίμονα καί ἐκδιώκει καί ἐμποδίζει τή χάρη τοῦ Θεοῦ νά κατοικήσει στήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου.

Αὐτό τό μεγάλο πάθος τῆς ὑψυλοφροσύνης κάνει τό βίο τοῦ ἀνθρώπου ἀκάθαρτο, ἀφαιρεῖ ἀπό τή ψυχή κάθε ἴχνος εὐσπλαχνίας καί κάνει τόν ἄνθρωπο ἄπονο σκληρό.

Ἀρχή κάθε ἁμαρτίας ὑπερηφάνεια. Ὁ ὑπερήφανος χάνει κάθε ἀρετή καί μένει γυμνός ἀπό τά καλά αἰσθήματα.

Ἡ ὑπερηφάνεια μετατρέπει τόν ἄνθρωπο ἀπό πρόσωπο πού εἶναι σέ ἄτομο, πού λογαριάζει μόνο τόν ἑαυτό του, καί τόν περιορίζει μέσα στό κύκλο του, περιφρονεῖ τούς ἄλλους καί ἔχει τόν ἑαυτό του πολύ ὑψηλά. Ἄς θυμηθοῦμε καί τό Φαρισσαῖο τοῦ εὐαγγελίου: « Δέν εἶμαι, ἔλεγε, σάν αὐτόν τόν Τελώνη»

Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι στέριση τοῦ νοῦ ἀπό θεία καί ἀνθρώπινη γνώση. Δύο ἐλλείψεις πού προκαλοῦν σοβαρή ζημιά στόν ἄνθρωπο, πνευματική καί ὑλική ἀκόμα. Εἶναι δύο ἄγνοιες ἑνωμένες πού ἀποτελοῦν μιά συγκεχυμένη φρόνηση κατά τόν ἅγιο Μάξιμο.

Ὁ Θαλάσσιος Λύβιος στήν τέταρτη ἑκατοντάδα, περί ἀγάπης καί ἐγκράτειας Γράφει:«34.Ἡ ὑπερηφάνεια ἀπομακρύνει ἀπό τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, κάνει τόν ἄνθρωπο νά ἔχει πεποίθηση στόν ἑαυτό του καί νά ὑπερηφανεύεται ἀπέναντι στούς ἄλλους.
35.Ἐναντίον τῆς ὑπερηφάνειας δύο πράγματα ὑπάρχουν, τά ὁποῖα ὅποιος δέν τά ἀποδέχεται, θά τοῦ ἔρθει τό τρίτο, πάρα πολύ ὁδυνηρό.»(Φιλοκαλία, Τ. Β΄293).
Ἡ ὑπερηφάνεια ἔρριξε τούς ἀγγέλους ἀπό τούς οὐρανούς.Αὐτή κάνει τή πιό μεγάλη ζημιά στόν ἄνθρωπο καί καταστρέφει τήν ψυχή του.Ὁ Ἑωσφόρος δέν ἐκδιώχθηκε ἀπό τόν οὐρανό ἐξ αἰτίας πορνείας ἤ κλοπῆς, ἀλλά ἀπό τήν μεγάλη του ὑπερηφάνεια ἔπεσε στά βάθη τῆς κόλασης. Εἶπε·«θά τοποθετήσω τό θρόνο μου ἀπέναντι στό θρόνο τοῦ Θεοῦ καί θά γίνω ὅμοιος μέ τόν Ὕψιστον» (Ἡσαΐας 14, 13). Γι᾽ αὐτό τό μεγάλο κακό θά δανιστοῦμε πάλιν τά λόγια τῶν Πατέρων.

῾Ο Κασσιανός ὁ Ρωμαῖος, λέγει: «῾Η ὑπερηφάνεια προσβάλλει συνήθως τούς τελείους καί προσπαθεῖ νά τούς καταστρέψει. Εἶναι σάν μιά κολλητική καί θανατηφόρα ἀρρώστεια πού δέν προσβάλλει ἕνα μέρος μόνο τοῦ σώματος ἀλλά ὅλόκληρο τό σῶμα. ἔτσι καί ἡ ὑπερηφανεια καταστρέφει ὁλόκληρη τή ψυχή καί τή ρίχνει σέ τέλεια πτώση...ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι σάν ἕνας τύραννος πού κατέλαβε μιά ὅμορφη μεγάλη πόλη καί τήν καταστρέφει ὅλόκληρη, ἔτσι καί ἡ ὑπερηφάνεια ὅταν καταβάλει τήν ἄθλια ψυχή τήν καταστρέφει ὁλόκληρη· ὁ ἀγώνας ἐναντίον τοῦ πάθους αὐτοῦ εἶναι ὁ φοβερότερος καί ἀγριότερος».῾

῾Η ὑπερηφάνεια, γεννᾶ τήν κενοδοξία, τήν καύχηση, οἴηση, ἀνυποταξία, καταγέλαση, ὑποκρισία, πεῖσμα καί ἄλλα. ῞Ολα αυτά εἶναι τό περιεχόμενο τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ πάθους. Εἶναι οἱ ἀρετές τοῦ διαβόλου πού διώχνουν τίς γνήσιες ἀρετές τοῦ Θεοῦ ἀπό τόν ἄνθρωπο.

Τρομερό πρᾶγμα, γι' αὐτό καί ὁ Θεός, «ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δέ δίδει χάρη»(Α΄Πέτρου ε, 5) Καί ὁ συγγραφέας τῶν Παροιμιῶν γράφει: «ἀκάθαρτος παρά Κυρίου πᾶς ὑψηλοκάρδιος» (Παροιμ,ιε΄5)

Ὁ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, προειδοποιεῖ τήν Ξένη Μοναχή, ὅτι ἐκεῖνος πού πού ἀποχτᾶ τήν ὑπερηφάνεια, εἶναι δύσκολο ἤ μᾶλλον ἀδύνατο νά θεραπευτεῖ, γιατί ἡ πτώση αὐτή εἶναι ὅμοια μέ τή πτώση τοῦ διαβόλου».
Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, λέγει:«Οὐδέν ὑπερηφανείας χεῖρον». Δηλαδή, δέν ὑπάρχει χειρότερον κακό ἀπό τήν ὑπερηφάνεια. Καί ἐννοώντας τή πτώση τοῦ Ἑωσφόρου, λέγει : «Ἡ ***ὑπερηφάνεια δύναμιν ἀσώματον κατέβαλεν καί ἀπέσπασεν ἄνωθεν... οὐδέν οὕτως ἀποστρέφεται ὁ Θεός ὡς ὑπερηφάνειαν. Ἀρχή ἁμαρτίας ὑπερηφάνεια. Ταύτης παρούσης ἅπας ὁ βίος ἡμῶν ἀκάθαρτος γίνεται... ἡ ὑπερηφάνεια ἑσχάτη μωρία»*** *Συνεχίζοντας τά σχόλιά του ὁ ἅγιος, γιά τήν*

ὑπερηφάνεια λέγει ὅτι δέν ὑπάρχει ἄλλο κακό πού μοιάζει μέ τήν ὑπερηφάνεια γιατί μετατρέπει τόν ἄνθρωπο σέ δαίμονα. Εἶναι τέτοια ἡ φύση τῆς ὑπερηφάνειας πού καταστρέφει τόν σύνδεσμο τῆς ἀγάπης καί χωρίζει τούς ἀνθρώπους τόν ἕνα ἀπό τόν ἄλλο.

Καί τέλος ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, χαρακτηρίζει τήν ὑπερηφάνεια «ἄρνηση Θεοῦ, ἐφεύρεση τῶν δαιμόνων, ἐξουθένωση τοῦ ἀνθρώπου καί πρόδρομο τῆς παραφροσύνης»

Ἀπό ὅσα εἰπώθηκαν φαίνεται πόσο μεγάλο, ἐπικίνδυνο καί καταστρεπτικό πάθος εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια.

Νά δοῦμε τώρα καί τόν ὑπερήφανο σέ συντομία

Ὁ ὑπερήφανος,ὁ ἐγωϊστής ἄνθρωπος ἔχει πολύ μεγάλη ἰδέα γιά τόν ἑαυτό του καί ἐνδιαφέρεται μόνο γιά τόν ἑαυτό του, περιφρονεῖ ὅλους τούς ἄλλους, δέν τούς ἐμπι-

στεύεται σέ τίποτε, νομίζει ὅτι εἶναι ἀναντικατάστατος στή θέση πού κατέχει. Καί ἄν εἶναι προϊστάμενος φέρεται μέ σκληρότητα στούς κατώτερους του. Ὁ ἐγωϊστής νομίζει ὅτι οὔτε τό Θεό δέν ἔχει ἀνάγκη. Πιστεύει ὅτι μπορεῖ νά πετύχει τήν εὐτυχία του μέ τά δικά του μέσα.Ὁ ὑπερήφανος ἄνθρωπος ζητεῖ πάντοτε νά ἐπιδεικνύεται, νά κάνει ἐντύπωση. Σάν ἄνθρωπος ὁ ἐγωϊστής κάνει λάθη, ἀλλά δέν τά παραδέχεται μέ κανένα λόγο.

Ὁ ὑπερήφανος ἄνθρωπος θέλει πάντοτε νά ἄρχη δέ ἐπιδέχεται συμβουλές καί ἔλεγχο ἀπό κανένα καί γίνεται φανερό τό πάθος του στούς ἄλλους ἐνῶ ἐκεῖνος δέν τό ἀντιλαμβάνεται, γιατί νομίζει τόν ἑαυτό του πάνω ἀπό τούς ἄλλους, δέ μπορεῖ νά ἀντιληφθεῖ πόσο τόν κατηγοροῦν καί τόν ἀποφεύγουν.Ὁ ὑπερήφανος ποτέ του δέ θά μπορέσει νά κερδίσει τήν ἐκτίμηση τῶν συνανθρώπων του. Ἡ ὑπερηφάνεια ἀφαίρεῖ κάθε ἀρετή ἀπό τή ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, καί γιά

τοῦτο γίνεται ἁπάνθρωπος κάθε ὑπερήφανος.

Ὁ ὑπερήφανος ξεχνᾶ ἤ δέν ἀντιλαμβάνεται τίς ἁμαρτίες του, γιατί ἡ ἐνθύμιση τῶν ἁμαρτιῶν θά τοῦ προκαλέσει ταπείνωση καί τίς ξεχνᾶ.
Ὑπερήφανος σημαίνει ρόδι σαπιμένο ἐσωτερικα, πού ἐξωτερικά γυιαλίζει τῶ χρῶμα του.
Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει γιά τόν ὑπερήφανο: «Ὁ ὑπερήφανος ζεῖ πάντοτε μέ λύπες, πάντοτε ἀγανακτεῖ, πάντοτε ἀδημονεῖ, Δέν ὑπάρχει τίποτε πού νά ἱκανοποιεῖ τό πάθος του.»
Ὅταν κάποιος εἶναι κυριευμένος μέ τέτοιο πάθος σίγουρα εἶναι μαρυά ἀπό τό Θεό καί τή σωτηρία καί θά ἦταν προτιμότερο νά μήν εἶχε γεννηθεῖ.

Ὑπάρχει θεραπεία.

Ἔχουμε πεῖ ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι κακή ἀρετή πού ἔφερε ὸ ἀποστάτης καί ὑπερήφανος Εωσφόρος. Γιά νά ἐξαλείψουμε αὐ-

τή τήν κακή ἀρετή, θά πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε τή γνήσια ἀρετή πού ὁ Θεός ἔβαλε στή ψυχή μας κατά τή δημιουργία, τήν ἀρετή τῆς Ταπείνωσης.
Χρειάζεται πρῶτα ἔρευνα καί αὐτογνωσία γιά νά διαπιστώσουμε ἄν πάσχουμε ἀπό τό πάθος αὐτό καί μέ τή μετάνοια μας καί τή ταπείνωσή μας νά τρέξουμε στό ἐξομολογητήρι καί νά ἀρχίσουμε μιά νέα ζωή. Βέβαια θά χρειασθεῖ πολύς ἀγώνας γιά νά ἐλευθερωθεῖ ὁ ἄνθρωπος ἀπό τέτοιο μεγάλο κακό. Ὁ Ὅσιος Θαλάσσιος μᾶς λέγει: «Τήν ὑπερηφάνειαν τήν ἐξαφανίζει ἡ προσευχή μέ δάκρυα, τό νά μήν ἐξευτελίζει ὁ ἄνθρωπος κανένα καί οἱ ἀθέλητες συμφορές.» (Φιλοκαλία, Τ. Β΄293).

Σίγουρα κάθε ἁμαρτία, κάθε πάθος, εἶναι ἕνα τραῦμα καί μιά πληγή στό πνευματικό σῶμα τῆς ψυχῆς μας· τό μοναδικό φάρμακο γιά νά θεραπεύσει καί νά ἐπουλώσει τίς πληγές εἶναι ἡ εἰλικρινής μετάνοια. Ἐδῶ πρέπει νά στρέψουμε τήν προσοχή μας γιά

σωστή μετάνοια καί ἀπαλλαγή ἀπό τήν ἁμαρτία γιατί μᾶς στερεῖ τή χαρά τοῦ Παραδείσου. Ἄν ποθοῦμε τή σωτηρία μας σίγουρα ἡ μετάνοια καί ὁ συνεχής ἀγώνας ἐναντίον ὅλων τῶν παθῶν εἶναι τό μέσον πού θά κερδίσουμε τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας. Ἀκόμα χρειαζόμαστε καί τή βοήθεια ἑνός ἔμπειρου καθοδηγητή στό ἀγώνα μας, γιατί μόνοι μας εἶναι πολύ δύσκολο τό πρᾶγμα. Ὁ Κύριος εἶπε:«οὐαί τῶ ἐνί» Ἀλλοίμονο στόν ἕνα.

Γ΄
Η ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ

Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ φιλαργυρία: Εἶναι ἡ μεγάλη ἀγάπη πρός τό χρῆμα καί ὄχι μόνο. ***« Φιλαργυρία δεινή τό πλέον τῆς χρείας αἰτεῖν»*** *(Χρυσόστομος) Δηλαδή, τό νά ζητᾶς περισσότερα χρήματα ἀπό ἐκεῖνα πού χρειάζεσε νά ζήσεις σημαίνει φυλαργυρία. Αὐτή νομίζω εἶναι ἡ ἀρχή τῆς φιλαργυρίας.*

Ἡ φιλαργυρία εἶναι ἕνα πλατύ πάθος γιατί περιλαμβάνει καί τήν ἀπληστία, τό μάζεμα δηλαδή ἀγαθῶν πού οὐσιαστικά μεταφράζονται σέ χρῆμα. Καί τό πάθος αὐτό εἶναι ἔξω ἀπό τή φύση τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἐφεύρημα τοῦ διαβόλου πού χαλά τό μέτρο τῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἀρρώστεια πού ἔρχεται ἀπ' ἔξω καί μπορεῖ νά θεραπευθεῖ ἄν προσπαθήσει ὁ ἄνθρωπος. Αὐτό τό κακό πάθος ὅταν βρεῖ ψυχή ὀλιγόπιστη καί ἄστατη τήν παρασύρει καί μέ τάχα εὔλογες προφάσεις. Νά μαζέψεις χρήματα γιά τά γηρατειά, νά μαζέψεις χρήματα νά ἔχεις γιά τίς ἀρρώστειες σου, νά οἰκονομήσεις λεφτά γιά τήν ἀποκατάσταση τῶν παιδιῶν σου, κλπ. Ἀπομακρύνει τήν ψυχή ἀπό τή θεία Πρόνοια καί τήν ὀδηγεῖ στήν πλάνη, στήν ἀγάπη τῶν χρημάτων καί στήν προσπάθειά του αὐτή ὁ ἄνθρωπος χωρίς νά τό καταλάβει αἰχμαλωτίζεται ἀπό τήν ἐπιθυμία τῶν χρημάτων καί ξεχνᾶ τήν ἀγάπη καί προστασία τοῦ Θεοῦ.

Στήν προσπάθειά του αύτή, ὁ ἄνθρωπος, νά μαζέψει ὅσο περισσότερα χρήματα μπορεῖ, ξεχνᾶ πρῶτα τό Θεό καί μετά μπορεῖ νά γίνει ἄδικος, κλέφτης, ἀπατεώνας, ἐκμεταλευτής καί αἴτιος φόνου καί φονιᾶς ἀκόμα. Πῶς κατήντησε ἡ κοινωνία μας σήμερα; Κάθε μέρα νά συλλαμβάνονται ἄνθρωποι πού διακοινοῦν ναρκωτικές οὐσίες πού καταστρέφουν τούς νέους, τούς αὐριανούς πολῖτες τοῦ τόπου τούτου. Ποιά εἶναι ἡ αἰτία;Ἡ φιλάργυρία βέβαια.

Ἡ ἐμπορεία καί καταστροφή τόσων νέων κοριτσιῶν δέν ὀφείλεται στό χρῆμα;

Καί ἡ λαθραία ἐμπορία ὀργάνων δέν ὀφείλεται στό μάζεμα λεφτῶν; Ἀπαγάγουν ἀνθρώπους καί τούς βγάλλουν τά ὄργαν τους καί τά πωλοῦν γιά μεγάλο χρηματικό ποσόν. Ἀπό τῆς μανίας τῶν χρημάτων γίνονται πολλά κακά ὅπως βλέπουμε στή ζωή μας. Ὁ φιλάργυρος δέν θά δεῖ πρόσωπο Χριστοῦ ἄν δέ δορθωθεῖ.

Ἡ φυλαργυρία μέ σύντροφο τήν πλεονεξία, πολλά κακά δημιουργεῖ καί μέσα στήν οἰκο-

γένεια ἀκόμα. Γνωρίζω παιδί νά μή θέλει νά δεῖ τόν πατέρα του γιατί ἔδωσε δυό σκάλες χωράφι παραπάνω στόν ἀδελφό του, ἀδελφός μισεῖ τόν ἀδελφό του γιατί ἔδωσε ὁ πατέρας μερικά χρήματα σ' αὐτόν. γιά τά χρήματα γίνεται ἀνάστατη ἡ οἰκογένεια πού πρέπει νά εἶναι ἀγαπημένοι. Τί σημαίνει αὐτό; Ἡ ἀγάπη στό χρῆμα ξέχασε καί τό Θεό, ξέχασε καί τό θάνατο, ξέχασε καί τά ἀναγιώματα καί τούς κόπους τῶν γονιῶν. Μεγάλο κακό λοιπόν ἡ φιάργυρία.

Καί ἔχει ἀπόλυτο δίκαιο ὁ ἱερός Χρυσόστομος νά λέγει γιά τή φυλαργυρία τά πιό κάτω:«Ἡ περί τήν φιλαργυρία μανία εἶναι ἀρρώστεια ἀγιάτρευτη, καμίνι πού ποτέ του δέ μένει σβυσμένο, τυραννίδα πού εἶναι ἁπλωμένη σ' ὅλη τήν οἰκουμένη, θηρίον πού δέν τιθασσεύεται ».

Τό πάθος τῆς φιλαργυρίας, ὅπως ἔχουμε πεῖ, δέν προέρχεται ἀπό τή φύση, ἀλλά μόνο ἀπό κακή καί διεφθαρμένη διάθεση. Ἄν προσέξουμε τόν Ἰούδα πού πρόδωσε τόν Κύριο τό ἐπιβεβαιώνουμε αὐτό.Εἶχε ἀδυνα-

μία στό χρῆμα καί γιά τοῦτο κρατοῦσε καί τό ταμεῖο. Καί παρ'ὅλο πού ὁ Κύριος γιά νά διορθώσει αὐτή τήν ροπή, τή φιλαργυρία τῶν μαθητῶν πρός τό χρῆμα, λέγοντάς τους, νά μήν ἀποκτήσουν χρυσόν καί ἄργυρο, (Ματθ.10,9) Ὁ Ἰούδας δέ διορθώθηκε καί πῆγε στούς ἐχθρούς τοῦ δασκάλου του καί εἶπε τή φράση ἐκείνη πού ἔμεινε στούς αἰῶνες. « ***Τί μοι θέλετε δοῦναι καγώ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;»(Μτθ. 25, 15). ἀξίζει νά παρακολουθήσουμε τόν ἱερό Χρυσόστομο, τόν πρύτανη τοῦ ἄμβωνα, πῶς σχολιάζει τήν πράξη αὐτή τοῦ Ἰούδα: «Τί μοι θέλετε δοῦναι, καγώ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Ὤ πόση ἀναλγησία, ἀλλά μᾶλλον πόση φιλαργυρία! Διότι αὐτή ἐγέννησε ὅλα τά κακά· αὐτός τήν ἐπεθύμησε καί ἐπρόδωσε τόν δάσκαλο. Ἐπειδή τέτοια εἶναι ἐκείνη ἡ κακή αἰτία (ἡ φιλαργυρία) μεθάει χειρότερον τοῦ δαίμονα τίς ψυχές πού αἰχμαλωτίζει καί τίς κάμνει νά ἀδιαφοροῦν καί τόν ἀυτό τους καί τούς πλησίον καί***

τούς φυσικούς νόμους καί τίς κάνει τρελλές καί παράφρονες.Τά ὅσα καλά πέρασε μέ τό Χριστό τρία χρόνια, ἡ φυλαργυρία τοῦ Ἰούδα τά σκέπασε ὅλα μέ τή λήθη, τή λησμονιά. Πολύ σωστά γράφει ὁ Παῦλος: «*Ρίζα πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινές ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπό τῆς πίστεως καί ἑαυτούς περιέπειραν ὀδύνες πολλές» (α΄Τιμ. Στ΄10) Ἡ φιλαργυρία εἶναι ρίζα ὅλων τῶν κακῶν καί αποπλανήθηκαν ὅσοι τήν ἐπεθύμισαν ἐπέφεραν στούς ἑαυτούς τους πόνους καί θλίψεις πολλές.*

Ἡ φιλαργυρία κάνει καί πολύ μεγάλο κακό στόν φιλάργυρο, τόν τυφλώνει, τόν κάνει μωρό καί ἀνόητο, θρασύ καί ἀπό ἄνθρωπο σκύλο ἤ μᾶλον χειρότερο ἀπό σκύλο.Γιατί τέτοιους κάνει ἡ ἀκόρεστη ἐπιθυμία τῶν χρημάτων, παράφρονας παράλυτους, ὅλους μόνο στό νά λαμβάνουν,ὅπως ἔγινε καί ὁ Ἰούδας.

Ὁ φιλαργυρος καί πλεονέκτης μαζεύει πλοῦτο καί ὑλικά ἀγαθά, καί νομίζει ὁτι

κερδίζει, στήν οὐσία ὅμως ζημιώνει τή ψυχή του χωρίς νά τό ἀντιλαμβάνεται.

Δύο παραδείγματα ζωντανά ἀπό τό εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ μᾶς πείθουν γι' αὐτό.
Ὁ νέος πού πῆγε γονατιστός μπροστά στόν Κύριο καί ρώτησε· «Διδάσκαλε ἀγαθέ τί να κάνω γιά νά κληρονομήσω τήν αἰώνια ζωή; Καί ὅταν τοῦ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, πώλησε τά ὑπάρχοντά σου καί δώστα στούς φτωχούς. ἐκεῖνος λυπήθηκε καί σηκώθηκε καί ἔφυγε, γιατί ἦταν πλούσιος πολύ.(Λουκ.18. 18-27)
Βλέπουμε ὅτι ἡ μεγάλη ἀγάπη του γιά τόν πλοῦτο, προτίμησε τόν πλοῦτο καί ἔχασε τήν αἰώνια ζωή.
Ἡ ἄλλη παραβολή μέ τόν πλούσιο πού εὐφόρησε ἡ χώρα του(Λουκ.12. 16-21) καί δέν εἶχε χῶρο γιά τά ἀγαθά του, εἶπε:« Θά μεγαλώσω τίς ἀποθῆκες μου, νά μαζέψω ἐκεῖ τά ἀγαθά μου καί θά καλοπερνῶ γιά χρόνια πολλά. Κι'ὅμως τό ἴδιο βράδυ ἀπέθανε καί ἔμειναν ὅλα ἐκεῖ Τί κέρδισε ὁ ἄνθρωπος; ἔχασε τόν παράδεισο πού θά κέρ-

διζε ἄν διαμοίραζε τα ἀγαθά του στούς ἔχοντας ἀνάγκη.

*Λέγει καί πάλιν ὁ ἱερός Χρυσόστομος:«**Μήν ἐπιθυμεῖς τά πολλά γιά νά μήν χάσεις καί τά λίγα πού ἔχεις, οὔτε αὐτά πού δέ χρειάζονται γιά τίς ἀνάγκες σου νά τά ἀποθηκεύεις, γιά νά μήν χάσει καί τά ἀναγκαῖα πού χρειάζεσε.»***

*Καί προφήτης καί βασιλιᾶς Δαβίδ συμβουλεύει: « **Μή ἐλπίζεται ἐπ' ἀδικίαν καί ἐπί ἅρπαγμα μή ἐπιποθεῖτε· πλοῦτος ἐάν ρέει μή προστίθεσθε καρδίαν**» Δηλαδή Μήν ἐλπίζετε ὅτι μέ τήν ἀδικία καί καί τόν ἀρπαγμό θά πλουτίσετε καί συμβουλεύω, ἀκόμα κι' ἄν ὁ πλοῦτος τρέχει σάν ποτάμι μήν τοῦ δώσεις τήν καρδιά σου»(ψαλμ.61.) Μέ τή λέξη πλοῦτος ἐννοοῦνται καί χρήματα καί ἄλλα ἀγαθά, τά ὁποῖα εἶναι σήμερα στόν ἕνα καί αὔριο στόν ἄλλο, γιατί ὑπάρχει ὁ θάνατος καί ἡ ἀπώλεια ὅλων αὐτῶν.Ὁ πλοῦτος εἶναι καί ἄστατος. «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καί ἐπείνασαν,οἱ δέ ζητοῦντες*

τόν Κύριο οὐκ ἐλαττωθήσονται παντός ἀγαθοῦ.» ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας.

Θεραπεία τοῦ κακοῦ

Ἀφοῦ ἡ φιλαργυρία εἶναι ἡ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν, ἄν αὐτή ξεριζώσουμε δέ θά δυσκολευτοῦμε νά περικόψουμε καί τά κλαδιά, τά πιό μικρά κακά. Θά ξεριζώσουμε τή φιλαργυρία ἄν περιορισθοῦμε στά χρειώδη καί ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς μας καί ἐμπιστευθοῦμε τή θεία Πρόνοια, καί πιστεύσουμε ἀπόλυτα στήν ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου, καί στήν προτροπή Του. «Ζητεῖτε πρῶτον τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί τή δικαιοσύνη καί ταῦτα πάντα θά προστεθοῦν σέ σᾶς»
Τελικά «ο πλοῦτος δέν ὠφελεῖ τόν ἄνθρωπο, ἐπειδή πλούσιος καί φτωχός θά φύγουν ἀπό τόν κόσμο αὐτό καί θά ἀφήσουν ὅ,τι ἔχουν σέ ἄλλους, καί τόν φιλάργυρο πλούσιο δέ θά τόν ἀκολουθήσει ἡ δόξα του. Πρός τί λοιπόν τόσος ἀγώνας καί προσπάθεια ἀμαρτωλή;

Ἀκόμα πρέπει νά ἔχουμε ἐνώπιόν μας τή ἄγνωστη ὥρα τοῦ θανάτου, μήπως σέ ὥρα πού δέν περιμένουμε ἔλθει ὁ θάνατος καί βρεῖ τήν ψυχή μας λερωμένη ἀπό φιλαργυρία καί ἀκούσωμε ἐκεῖνα πού ἄκουσε ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς στό εὐαγγέλιο, «ἄνόητε,... σέ ποιό θά πᾶνε αὐτά πού ἑτοίμασες;» (Λουκ. 12, 20).

Ὅταν λάβεις σοβαρά ὑπόψιν ἔστω καί αὐτά τά λίγα, ἀλλά καί ὅταν πιστέψεις ὁτι αὐτό τό κακό εἶναι ἐμπόδιο στήν εὐτυχία τῆς ψυχῆς σου, μέ πεῖσμα πλέον πρέπει νά προσπαθήσεις νά τό καθαρίσεις ἀπό τήν ψυχή σου. Διαφορετικά καταδικάζεις μόνος σου τόν ἑαυτό σου στή δυστυχία πού περιμένει τούς ἁμαρτωλούς.
Πές μου σέ παρακαλῶ, ἄν γνώριζες κάποιο ἐμπόδιο πού ἐπηρείαζε τήν ἐπιχείρησή σου, δέ θά φρόντιζες χωρίς χρονοτριβή νά τό ἐξαλείψεις; Καί βέβαια θά μοῦ πεῖς. Ἄν ἐνεργεῖς ἔτσι γρήγορα γιά τά ὑλικά πράγματα,

δέν πρέπει νά ἐνεργήσεις πιό γρήγορα γιά τά αἰώνια;

Δ΄

ΑΚΗΔΙΑ = ΡΑΘΥΜΙΑ, ΑΜΕΛΕΙΑ

΄Ακηδία: στά λεξικά βρίσκουμε αὐτές τίς συνώνυμες λέξεις: ἀμέλεια, ἀδιαφορία, παράλειψη, παραμέληση, ἀπάθεια καί ἄλλες ἀκόμα.

Ἡ ἀκηδία εἶναι ὑπεύθηνη γιά τή μικροψυχία, λύπη, ἀγανάκτηση, προφάσεις, ἀπιστία, νωθρότητα, καί ἔλλειψη καλῶν ἔργων.

Η ΡΑΘΥΜΙΑ. *Εἶναι μεγάλο ἐμπόδιο πού πρέπει νά ξεπεράσουμε γιά νά προοδεύσουμε στήν πνευματική μας ζωή*
Ἡ ἀκηδία κυριαρχεῖ ψηλά στό ἡγεμονικό τῆς ψυχῆς, δηλαδή στό νοῦ, καί περισφίγγει ὅλην καί ὅλη τή ψυχήκαί τήν σάρκα σάν κισσός, κάνοντας τήν ἀνθρώπινη φύση νωθρή, ἀδρανή καί παράλυτη.(Γρηγ. Σιναΐτης)

Ἡ ἀμέλεια, ἡ τεμπελιά, ἡ ἀδιαφορία, ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τήν ἄγνοια καί τῆς λήσμονιᾶ. Καί ἀφοῦ ξεχάστηκαν καί δέν γνωρίζονται πλέον ὁ Θεός καί οἱ ἐντολές Του καί ἡ πίστη πρός τόν Πλάστη καί Σωτήρα, θά ἀπασχολοῦν τόν ἄνθρωπο ὁ κόσμος καί ὅσα προσωρινά καλά ἔχει, καί τά ὁποῖα βλέπει. Ὅμως ἐδῶ βρίσκεται ἡ μεγάλη δυστυχία τοῦ ἀνθρώπου, στή λησμονιά καί ἀδιαφορία γιά κάθε πνευματικό ἔργο πού θά τόν βοηθήσει νά πετύχει τόν τελικό του προορισμό. Δέν ἀντιλαμβάνεται ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι τά σημερινά ὅσο καλά κι' ἄν εἶναι ἔχουν ἡμερομηνία λήξεως, καί πρέπει νά ἀναζητήσει τά αἰώνια καί ἀθάνατα;

Ἡ ἀμέλεια αὐτή εἶναι τό ἀποτέλεσμα τῆς γενικῆς κατάπτωσης τῆς ψυχῆς πού την χαρακτηρίζει τό σκοτάδι καί ἡ πνευματική τύφλωση. Αὐτή ἡ ραθυμία συγκαταλέγεται στά θανάσιμα ἁμαρτήματα. Εἶναι μιά κατάσταση πού ὁδηγεῖ τή ψυχή στόν αἰώνιο

θάνατο καί πάση θυσία πρέπει νᾶ τή διώξωμε ἀπό τή ψυχή.

Τήν ἀκηδία χρησιμοποιεῖ ὁ δαίμονας γιά νά ἐμποδίσει κάθε χριστιανό νά προοδεύσει πνευματικά. Θέλεις νά προσευχηθείς, σέ ἐμποδίζει μέ τή ραθυμία, θέλεις νά ἀγρυπνήσεις σέ ἐμποδίζει μέ τήν ἀκηδία, με τή ραθυμία.

Ὁ ἄνθρωπος πού ἀμελεῖ νά γνωρίσει τίς δωρεές τοῦ Θεοῦ, τόν παραλαμβάνει ἡ ραθυμία, ἡ ὁποῖα τόν παράδίδει στή λησμοσύνη, ἀπό τήν ὁποία κυριάρχησε πάνω του ἡ ἄγνοια. Ἡ ἀκηδία ἀπομακρύνει τήν ψυχή ἀπό τήν ἐλπίδα στό Θεό.

Ἡ ψυχή πού εἶναι ευάλωτη ἀπό τήν ἀκηδία, εἶναι φανερό ὅτι κατέχεται καί ἀπό τήν ἀπιστία. (Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος).

Χρειάζεται λοιπόν νά ἐξεγερθοῦμε ἐναντίον τοῦ ἐαυτοῦ μας. Νά τόν βιάσωμε νά ἐνδιαφερθεῖ γιά τή σωτηρία του. Νά τοῦ ὑπενθυμίσωμε τό θάνατο. Τή κόλαση καί τό Παράδεισο, πράγματα πού περιμένουν τήν ἀθάνατη ψυχή, νά τόν βιάσωμε γιατί οἱ

βιαστές μπαίνουν στη βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Θά πρέπει νά ποθήσωμε πολύ τή σωτηρία μας, καί νά ἀρχίσωμε ἕνα ἀγώνα ἔντονο γιά τήν κάθαρση τοῦ ἑαυτοῦ μας ἀπό τά ἁμαρτωλά πάθη καί τίς συνήθειες οἱ ὁποῖες ὅπως φαίνεται μᾶς ἔχουν αἰχμαλωτίσει γιά καλά.

Ὁ ἐχθρός τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ σκοτίζει τά μάτια καί δέν ἀφήνει τόν ἄνθρωπο νά δεῖ τήν ἀξία του.Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, ἀπευθυνόμενος στόν ἄνθρωπο, τοῦ ὑπενθυμίζει τή μεγάλη ἀξία πού ἔχει, λέγοντας. «Πρόσεξε ἄνθρωπε, πόσο μεγάλα δημιουργήματα ὑπάρχουν, οὐρανός, ἄγγελοι, θάλασσα, θηρία καί τόσα ἄλλα δυνατότερα, καί σέ κανένα δέν εἶπε, ὅτι τό ἔκαμε «κατ' εἰκόνα Του», παρά μόνο σέ σένα, Ἀκόμα, σέ ἔκανε βασιλέα καί κυβερνήτη τῆς κτίσεως, νά την προστατεύεις ἀπό τήν καταστροφή, ἀλλά ἐσύ τήν καταστρέφης Βλέπεις ἄνθρωπε, πόση ἀξία ἔχεις; Κι' ὅταν ἀκόμα ἦσουν αἰχμάλωτος καί δυστυχισμένος, ὁ Θεός καί οἱ ἄγγελοι, ἦλθαν γιά νά σέ

λυτρώσουν καί νά σέ σώσουν. Θέλει ἀκόμα ὁ Τριαδικός Θεός, νά ἔλθει καί νά κατοικήσει στήν καρδιά σου, λέγει καί στό εὐαγγέλιο.»

Ἐπειδή ἔχει μεγάλη ἀξία ἡ ψυχή σου, ἄνθρωπε, ὁ Θεός καί οἱ ἄγγελοί Του, τήν ἐπιζητοῦν καί θέλουν νά τή σώσουν καί νά τή βάλουν στή βασιλεία τήν αἰώνια.

Βλέπεις ἄνθρωπε πιός εἶσαι καί πόση ἀξία ἔχεις; Σκέψου λοιπόν καί ἀποφάσισε, γιά το σκοπό τόν ὁποῖο ἔχεις πλασθεῖ.

Γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς του κάθε χριστιανός θά πρέπει νά εἶναι πολύ προσεκτικός, νά ἐρευνᾶ τόν ἑαυτό του κάθε μέρα καί ἄν διακρίνει ὅτι τόν τυραννεῖ ὁποιδήποτε πάθος ἤ ἁμαρτία πού θά τοῦ στερήσουν τήν αἰώνια ζωή νά ἀρχίζει συνεχή ἀγώνα μέχρι πού θά ἐλευθερωθεῖ. Καλλίτερα ὅμως νά προλαμβάνει κανείς παρά νά θεραπεύει. Καί προλαμβάνει ὁ χριστιανός, ἄν μελετᾶ τή Γραφή καί ἐφαρμόζει τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος αὐτά πού

*λέγει πιό κάτω εἶναι πολύ βοηθητικά ἄν τά δεχθεῖ ὁ ἄνθρωπος καί τά ἐφαρμόσει. Ἀπευθύνεται στούς χριστιανούς τῆς Ἐφέσου μέ τά ἐξῆς:**«Προσέχετε, λοιπόν, ἀκριβῶς πῶς περπατᾶτε, ὄχι ὡς ἄσοφοι ἀλλὰ ὡς σοφοί, ἐξαγοράζοντας γιὰ τὸν ἑαυτὸ σᾶς τὸν καιρό, γιατί οἱ ἡμέρες εἶναι κακές.***

Δέν εἶναι ἀνάγκη νά σπαταλοῦμε τό χρόνο μας σέ ἀνώφελα ἔργα καί θεάματα, πού δέ θά μᾶς ὠφελήσουν, Ἀντ'αὐτῶν ἄς μελετοῦμε τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἤ καί νά ἀσχολούμαστε μέ τήν προσευχή καί τή φιλανθρωπία. Ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μας εἶναι πολύτιμος καί πρέπει νά τόν χρησιμοποιοῦμεν πάντοτε γιά τή πρόοδο τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς, μελετώντας τά ἔργα τοῦ Κυρίου καί τῶν ἁγίων, ἐπειδή δέν εἶναι γνωστό πότε θά φύγουμεν ἀπό τό κόσμο αὐτό, νά προετοιμαζώμεθα συνεχῶς, ἔτσι πού ὅταν ἔλθει ἡ ὥρα τῆς ἀναχώρισής μα νά μήν δυσκολευθοῦμε.

Ἀκόμα ὁ Ἀπόστολος, μᾶς δείχνει καί τούς πραγματικούς ἐχθρούς μας.

12 Γιατί δὲν εἶναι ἡ πάλη μας μὲ αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ μὲ τὶς ἀρχές, μὲ τὶς ἐξουσίες, μὲ τοὺς κοσμοκράτορες τοῦ σκότους τούτου, μὲ τὰ πνευματικὰ κακὰ ὄντα στὰ ἐπουράνια.

13 Γι' αὐτό, λάβετε πάνω σας τὴν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ δυνηθεῖτε νὰ ἀντισταθεῖτε κατὰ τὴν ἡμέρα τὴν κακὴ καί, ἀφοῦ τὰ ἐκτελέσετε ὅλα, νὰ μείνετε σταθεροί.

18 Με κάθε προσευχὴ καὶ δέηση νὰ προσεύχεστε σὲ κάθε καιρὸ μέσω τοῦ Πνεύματος. Καὶ σ' αὐτὸ νὰ ἀγρυπνεῖτε μὲ κάθε ἐπιμονὴ καρτερικὰ καὶ μὲ κάθε δέηση γιὰ ὅλους τους ἁγίους. (Ἐφεσίους κεφάλαιο 5)

Σάν ἐπίλογο

Κάθε ἁμαρτία ἔχει μέσα της τόν κίνδυνο τοῦ θανάτου τῆς ψυχῆς, ὅπως κάθε πληγή ἔχει καί τόν κίνδυνο τῆς μόλυνσης καί τό θάνατο τοῦ σώματος. Ὑπάρχουν ἁμαρτήματα, ὅπως ὑπάρχουν καί πληγές, πού θεραπεύονται εὔκολα, ὑπάρχουν ὅμως ἁμαρτηματα καί πληγές πού δύσκολα θεραπεύονται γιατί εἶναι μεγάλη ἡ ἔκτασή τους καί χρειάζονται ἄμεση καί συνεχεῖ θεραπεία καί εἶναι ἐδῶ πού γίνεται ἡ διάκριση σέ θανάσιμα καί μή ἁμαρτήματα. Ἡ μικρή ἁμαρτία ὅσο κι᾽ ἄν εἶναι κακό, εὔκολα ἐξαλείφεται μέ μικρή προσπάθεια, γιατί μοιάζει σάν τό νήπιο πού εὔκολα καταβάλλεται. Ἐνῶ τό μεγάλο τραῦμα καί ἡ μεγάλη ἁμαρτία, δύσκολα θεραπεύονται γιατί μοιάζουν σάν τόν ἄνδρα πού δύσκολα τόν καταβάλλεις. Μέ τό σκεπτικό αὐτό μερικές ἁμαρτίες λέγονται θανάσιμες.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης λέγει· «Ἐπειδή ἡ ἁμαρτία διά τοῦτο λέγεται θανάσιμος, διατί εὐθύς ὅπου τήν κάνει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄξιος νά θανατωθεῖ ἀπό τό

Θεό. Λέγονται θανάσιμες ἀκόμα ἐπειδή εἶναι μεγάλο ψυχικό τραῦμα πού ἄν δέ θεραπευτεῖ γρήγορα χωρίζει τήν ψυχή ἀπό τό Θεό καί αὐτός εἶναι ὁ πλέον τραγικός θάνατος.

Πολλά μποροῦν νά γραφτοῦν καί γράφτηκαν ἀπό τούς Πατέρες καί εἰδικούς γιά τά θέματα τῶν παθῶν καί τῆς ἁμαρτίας πού χωρίζουν τόν ἄνθρωπο ἀπό τό Θεό καί τόν αἰχμαλωτίζουν στούς δαίμονες.

Ἐδῶ διαλέξαμε τά μεγάλα πάθη τά ὁποῖα σάν μητέρες γεννοῦν ἤ περιέχουν καί τά ὑπόλοιπα. Μέ τή γνώση ὅτι ὁ ἐμπερίστατος ἄνθρωπος σήμερα, δύσκολα διαβάζει μεγάλα κείμενα, περιορισθήκαμε σέ λίγα καί σύντομα λόγια, ἀλλά νομίζω ἱκανά νά κεντρίσουν τό ἐνδιαφέρον αὐτῶν πού ἐνδιαφέρονται γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς τους. Ἄλωστε ὑπάρχουν πάραπολλά βιβλία πού ἀσχολοῦνται γιά τό θέμα.Οἱ γραμμές αὐτές ἀπευθύνονται στούς ἁπλούς καί ἐμπερίστατους χριστιανούς.

Ἔτσι εὔχομαι αὐτές οἱ λίγες καί φτωχές γραμμές νά βοηθήσουν ἐπαρκῶς τόν ἀναγνώστη τους, πού ποθεῖ τόν Παράδεισο,πρός δόξαν καί τιμήν τοῦ Τριαδικοῦ μας Θεοῦ.Ἀμήν.